

2

Acum că mă gândesc mai bine, cred că eu și Jurek eram ca doi dulăi din aceeași haită. Uneori ne dădeam târcoale bâțâind din coadă, alteori ne arătam colții amenințător, cum se întâmplase și la ruine. Cu alte cuvinte, eram prieteni – poate cei mai bun prieteni –, dar în același timp eram și rivali. Nici el, nici eu – și nici ceilalți – nu vorbeam despre asta. Așa stăteau lucrurile și le luam ca atare, fără alte întrebări.

Dar dacă ar fi fost ca noi șapte să avem un șef, Jurek ar fi fost numai bun. El era cel care venea mereu cu idei noi despre cum ne-am putea petrece timpul, lucru

deloc de lepădat într-un sat mic ca al nostru. Avea o imaginație bogată.

Unele isprăvi erau inofensive, ca de exemplu să ne întrecem la alergat sau pescuit, sau să construim forturi. Altele, însă, nu prea: să culcăm la pământ bătrânul măr al domnului Konstanty, să înfundăm cu paie hornul judecătorului, să ne ascundem în pădure o săptămână întreagă fără să spunem nimănui. Năzbâtii de copii, nu tocmai rău intenționate, dar nici foarte departe.

Chestia e că noi mereu ne provocam unii pe alții la tot felul de nebunii. Dar nimic rău mai niciodată, să ne înțelegem. Ne distram și noi dându-ne ghes unul altuia, ca niște cocoși în băătăură. Cu singura diferență că noi râdeam în loc să cotcodăcim. Ne măsuram puterile, ne testam limitele, aflam cine-i puternic și cine-i slab.

De obicei doar eu mă mai împotriveam ideilor năstrușnice ale lui Jurek, acelor provocări care erau clar *împotriva* cuiva. Cred că din cauză că ai mei erau destul de severi și insistau să știe tot ce fac, ca apoi să mă dojenească. Evident că nu le spuneam chiar *tot*.

Cu toate că eu și Jurek eram prieteni, eram destul de diferiți.

Aveam doisprezece ani amândoi, dar eu eram mai înalt și mai bine făcut.

El avea părul castaniu și lung, fața alungită și ochi albastru-deschis.

Eu aveam părul scurt și blond, fața rotundă, urechi clăpăuge și eram în general vesel și plăcut.

Jurek o ținea întruna cu cine era el, persoană importantă, toată tărășenia cu regele Boleslav. Punctul culminant fusese acolo, la ruine.

Mama și tata îmi spuneau mereu că trebuie să am grijă de ceilalți.

Pentru că părinții lui muriseră cu mult timp în urmă, Jurek locuia cu sora lui de optsprezece ani, despre care toți credeam că e drăguță. Mai avea o soră mai mare, care se măritase și plecase din sat, habar n-aveam unde.

Casa lui Jurek și a surorii lui era de fapt o colibă cu o singură cameră, aflată la capătul unei ulițe înguste de la marginea satului. Părea că stă să cadă.

Eu și ai mei locuiam într-o casă din lemn cu trei camere, pe o stradă înghesuită aproape de centru. În camera mare dormeau ai mei, iar patul era acoperit cu o plapumă umplută cu pene. Bucătăria avea un geam,

trei scaune și o masă la care mâncam. În capăt era atelierul tatei, și dincolo de el un șopron.

Sora lui Jurek era spălătoreasă și se ocupa de rufele soldaților ruși care se instalaseră în vechea cazarmă din zona de vest. Spăla uniforme la râu și apoi le atârna la uscat pe o sfoară legată de doi copaci în dosul curții. Câștiga suficient cât să acopere chiria și să-și ia de mâncare, dar avea mereu mâinile roșii din cauză că folosea leșie în apă rece.

Odată rufele uscate și împăturate, Jurek li le ducea rușilor și se întorcea acasă cu o nouă tranșă de haine murdare. Tot el încasa și plata, însă nu îi dădea mereu soră-sii toți banii – cel puțin mie așa mi-a zis, punându-mă să jur că nu mai spun la nimeni. Dar pentru că mereu exagera și se lăuda, nu știam dacă să-l cred sau nu.

Tata era rotar, făcea și repara roți de lemn pentru căruțe. Era o meserie moștenită din tată în fiu din vremuri străvechi – poate chiar de la începuturile lumii, cine știe. Tata avea o vorbă:

— Să nu uiți niciodată că lumea asta pe roți de lemn se-nvârte și merge mai departe. Așa va fi mereu. Ține cont de asta, și o să ai ce pune pe masă.

Așadar, lucram și eu ca ucenic la el în atelier, ca să învăț meserie.

În mica noastră bucătărie, mama gătea la o sobă pe lemne, iar eu eram responsabil să aduc apa și lemnele de foc. Pe sobă aveam o oală care era mereu plină cu supă – părea că nu se termină și nu se răcește niciodată. Mama cosea și peticea hainele fermierilor din zonă și primea în schimb alimente din care ne gătea. În fiecare seară luam cina împreună. Mama insista să stăm toți trei la masă.

Jurek nu mânca aproape niciodată cu soră-sa la masă. Se certau foarte des și ea îl dădea afară, la fel ca atunci când ne duseserăm la ruine.

La școală eu mă descurcam binișor. De Jurek ce să zic... toată lumea știa că el stă cel mai prost cu învățătura.

Dormeam în bucătăria noastră încălzită, pe un pat improvizat pe un raft lat de lemn. Era destul de sus, și ca să mă pot urca tata îmi făcuse o scară. O aveam de când eram mic.

Aveam acolo și o mică cutie cu capac, făcută tot de tata cu ocazia Confirmării mele. Țineam în ea tot felul de lucruri speciale: o bucată de fir de argint, un fluture

Războiul nasturilor

cu aripi verzi strălucitoare, o poză color cu Sfântul Adalbert și o piatră albă, imaculată, cu o dungă albastră pe ea, exact ca măgelele ochi-de-pisică.

Nu cred că Jurek avea ceva numai al lui.

Cât despre întâmplarea de la ruine cu nasturele, am uitat-o repede și lucrurile au reintrat în normal. Dar nu după mult timp se întâmplă ceva extraordinar.